

VALSTYBINĖ MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBA

Lietuvos Respublikos Seimo narei
Agnei Zuokienei

2012-02-09 Nr. **B6-(1.9)-425**
Į 2012-01-17 Nr. 468
2012-01-18 Nr. 475

Kopija
VšĮ „Ekoagros“

DĖL VALSTYBINĖS EKOLOGIŠKŲ MAISTO PRODUKTŲ KONTROLĖS VYKDYMO

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT), išanalizavusi Jūsų 2012-01-17 raštą Nr. 468 ir 2012-01-18 raštą Nr. 475, atsako į juose pateiktus klausimus ir teikia duomenis apie rinkoje vykdytą valstybinę ekologiškų maisto produktų kontrolę. Į klausimus dėl ekologiškų maisto produktų gamybos ir ženklavimo reglamentavimo Jums atsakė VšĮ „Ekoagros“ 2012-01-20 raštu Nr. K- (20).

1. VMVT informuoja, kad 2011 m. Lietuvoje ekologišką maistą gamino ir juo prekiaavo iš viso 44 maisto tvarkymo subjektai: 10 perdirbimo ir gamybos įmonių, 7 didmeninės prekybos įmonės ir 27 specializuotos parduotuvės. Taip pat ekologiškais produktais buvo prekiaujama ir nespecializuotose parduotuvėse, turgavietėse ir prekyvietėse bei internetu.

Atlikus ekologiškų produktų **perdirbimo ir gamybos įmonėse bei didmeninėje prekyboje** 30 patikrinimų, iš jų 12 - nustatyti higienos, ženklavimo pažeidimai, produktai parduodami be ekologiškumą patvirtinančių dokumentų, klaidingai nustatytas tinkamumo vartoti terminas ir kt. pažeidimai. Patikrinimų metu buvo paimti 7 ekologiškų produktų mėginiai, iš kurių viename rasti kenkėjai, o dviejuose - nustatytos pesticidų liekanos. Vieni grubiausių 2011 m. nustatytų pažeidimų buvo Lietuvos rinkai tiekti užteršti pesticidais UAB „Ustukių malūnas“ grūdai ir jų produktai. VMVT Šiaulių valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, vykdydama 2011 m. augalinio maisto produktų taršos stebėsenos programą, atrinko prekybos įmonėje UAB „Ustukių malūnas“ sufasuotų ryžių mėginius laboratoriniams tyrimams, kuriuos atlikus buvo nustatytos pesticidų liekanos. Nors pesticidų liekanos neviršijo didžiausio leistino kiekio, tačiau tokia produkcija negalėjo vadintis ekologiška. UAB „Ustukių malūnas“ buvo taikytos rinkos ribojimo priemonės. Įmonė surinko iš rinkos per 25 tonas ekologiškumo ženklų paženklintos produkcijos ir ją perženklino, panaikindami nuorodą į ekologiškumą. UAB „Ustukių malūnas“ panaikintas VšĮ „Ekoagros“ išduotas ekologinę gamybą patvirtinantis dokumentas.

2011 m. patikrintos 35 **mažmeninės prekybos** įmonės, prekiaujančios ekologiškais produktais, iš kurių 15 nustatyti teisės aktų reikalavimų pažeidimai: įprastus maisto produktus pardavinėjo kaip ekologiškus, ekologiškiems vaisiams, daržovėms, sultims ar arbatoms priskyrė gydomąsias bei profilaktines savybes, neturint leidimo fasavo arbatą, pjaustė ekologiškus produktus, neekologiškus produktus laikė ekologiškų produktų lentynose ir pardavinėjo kaip ekologiškus, nepateikė produktų įsigijimo dokumentų, netiksliai paženklino pakuotes, neekologiškus daigintus kviečius pardavinėjo kaip ekologiškus, 6 pavadinimų ekologiškų produktų ženklavimo etiketėse buvo nenurodyta, kurie ingredientai yra ekologiški, nenurodytas gamintojas ir kt.

2011 m. VMVT specialistai, vykdydami planinę kontrolę, atrinko 80 ekologiškų produktų mėginių, atlikti 3456 tyrimai (3333 tyrimai dėl pesticidų). Iš jų tik 2 mėginiuose (UAB „Ustukių malūnas“) nustatyti neatitikimai saugos reikalavimams. Taip pat, siekdama išsiaiškinti Lietuvos vartotojams tiekiamų daržovių kokybę, 2011 m. rugsėjo mėn. VMVT atliko Lietuvos ūkininkų

užaugintų ekologiškų ir neekologiškų daržovių 105 mėginių tyrimus nitratų liekanoms, taršai pesticidais ir sunkiaisiais metalais nustatyti. Tyrimų rezultatai parodė, kad lietuviškos ekologiškos daržovės neužterštos pesticidais, o sunkiųjų metalų nustatyti kiekiai keliasdešimt kartų mažesni nei didžiausi leistini kiekiai. Iš visų tirtų daržovių mėginių tik 22 daržovių mėginiuose nitratų liekanų kiekis šiek tiek viršijo Europos maisto saugos tarnybos (EFSA) paskelbtus nitratų liekanų vidurkius.

2010 m. nustatyti 24 ekologiškus produktus reglamentuojančių teisės aktų pažeidimai, iš kurių pusė – internetinėje prekyboje, 7 – dėl klaidingo ženklavimo, 12 – dėl vartotojus klaidinančios reklamos, 10 – dėl kitų pažeidimų, 4 – nepateikė sertifikavimo įstaigos išduoto ekologinę gamybą patvirtinančio dokumento.

Tiek 2011 m., tiek ir 2010 m. ekologiškų produktų gamyboje ir prekyboje vyravo panašūs teisės aktų pažeidimai.

Nustačiusios nesaugius maisto produktus, tame tarpe ir ekologiškus, Europos Sąjungos valstybės narės perduoda informaciją Skubių pranešimų apie nesaugų maistą ar pašarus sistema (RASFF) Europos Komisijai ir kitoms šalims. 2009–2011 metais VMVT nėra gavusi nė vieno skubaus pranešimo dėl lietuviškų ar į Lietuvą įvežtų kitų šalių ekologiškų maisto produktų, nors kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse buvo nustatyti keli atvejai, kai ekologiniai ūkiai naudojo neleistinus pesticidus ir kitas augalų apsaugos priemones.

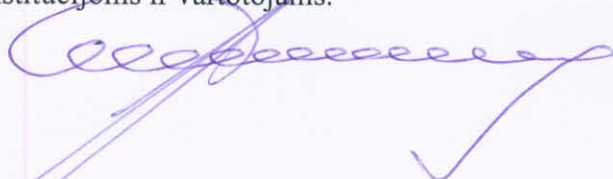
2. VMVT informuoja, kad valstybinė maisto, įskaitant ekologiškų maisto produktų, kontrolė atliekama planingai, atsižvelgus į maisto tvarkymo subjektų suskirstymą į rizikos grupes ir vartotojų skundus. 2011 m., kaip ir 2010 m., VMVT gavo 13 vartotojų skundų, iš kurių 7 skundai pasitvirtino. Nustatyta, kad parduodamos neekologiškos lenkiškos braškės kaip lietuviškos ekologiškos, taip pat parduodami kiti maisto produktai kaip ekologiški, t. y. neekologiškas pienas, mėsa, valerijonų šaknys ir kt. Būdinga, kad turgavietėse sodininkai ar kaimo žmonės, kurie be trąšų užaugina nedidelį kiekį daržovių, skelbia, kad jų daržovės – ekologiškos. Nustačius tokį atvejį, VMVT taiko administracinio poveikio priemones.

3. VMVT pažymi, kad Europos Sąjungoje priimti teisės aktai labai griežtai reglamentuoja ekologinę gamybą ir nustato griežtą gamybos ir naudojamų žaliavų kontrolę, kurią Lietuvoje vykdo VšĮ „Ekoagros“. VMVT, vykdydama valstybinę ekologiškų maisto produktų kontrolę rinkoje, pasitiki tiek Lietuvos, tiek ir Europos Sąjungos valstybių narių kontrolės ir sertifikavimo įstaigomis, kurios išduoda ekologinę gamybą patvirtinančius dokumentus, o jų ženklas ar numeris nurodomos ant kiekvieno fasuoto ekologiško maisto produkto. VMVT rinkoje tikrina ekologiškų maisto produktų ženklimą, ekologinę gamybą patvirtinančius dokumentus, reikalavimus pardavimui bei ima ekologiškų produktų mėginius taršai nustatyti. Nustačiusi teisės aktų reikalavimų pažeidimus, VMVT taiko administracinio poveikio priemones.

VMVT papildomai informuoja, kad, įvertinusios 2011 m. VMVT ir VšĮ „Ekoagros“ specialistų kartu atliekamų ekologiškų maisto produktus gaminančių įmonių patikrinimų naudą, kai koordinuojant veiksmus ir keičiantis laboratorinių tyrimų duomenimis galima ne tik operatyviau reaguoti į nustatytus pažeidimus, bet ir taupyti valstybės lėšas, ir siekdamas optimizuoti ekologiškų maisto produktų gamybos ir prekybos kontrolę, VMVT ir VšĮ „Ekoagros“ pasirašė 2011 m. lapkričio 5 d. bendradarbiavimo sutartį Nr. T2-124 ir, vadovaudamosios ja, nuo 2012 m. kartu tikrins ekologiškų maisto produktų gamybos ir didmeninės prekybos įmones, keisis laboratorinių tyrimų duomenimis ir informacija apie nustatytus pažeidimus.

VMVT 2012 m. planuoja visoje Lietuvoje atlikti tikslinius prekybos įmonių patikrinimus, kurių metu ypatingą dėmesį kreips ekologiškų maisto produktų ženklavimui ir jų prekybos reikalavimų laikymuisi, vertins, ar lietuviškos daržovės, tame tarpe ir ekologiškos, neužterštos patogeniniais mikroorganizmais ir kokie parduodamų lietuviškų salotų bei špinatų nitratų liekanų kiekiai. Ekologiški maisto produktai – daržovės, grūdų produktai, aliejai, kava, arbatžolės – bus tiriami ir pagal 2012 augalinio maisto stebėsenos programą dėl taršos pesticidais. Atlikus tikslinius patikrinimus ir ekologiškų maisto produktų tyrimus, jų analizė ir išvados bus pateikiamos pagal kompetenciją kitoms institucijoms ir vartotojams.

Direktorius

Jonas Milius